

VESTNIK

NOTICIERO

.....

Vestnik je glavni časopis slovenskega občinstva v ZDA. Izdaja ga
izdajateljstvo "Vestnik" v New Yorku, 100 W. 42nd Street, New York
City. Podrobne informacije: 100 W. 42nd Street, New York, N.Y.
10018. Telefon: 212-697-1111. Teleskop: 212-697-1111.

Vestnik je glavni časopis slovenskega občinstva v ZDA. Izdaja ga
izdajateljstvo "Vestnik" v New Yorku, 100 W. 42nd Street, New York
City. Podrobne informacije: 100 W. 42nd Street, New York, N.Y.
10018. Telefon: 212-697-1111. Teleskop: 212-697-1111.

Vestnik je glavni časopis slovenskega občinstva v ZDA. Izdaja ga
izdajateljstvo "Vestnik" v New Yorku, 100 W. 42nd Street, New York
City. Podrobne informacije: 100 W. 42nd Street, New York, N.Y.
10018. Telefon: 212-697-1111. Teleskop: 212-697-1111.

I 1970 XXI

D 49903

Približuje se 25-letnica vetrinjske tragedije. Izpolnili bomo naročilo tisočev, ki so tedaj odšli v smrt, samo tako, ako bomo v edinosti in enotnosti pripravljali načrte in izvajali akcije za osvoboditev zaslužnjene domovine.

.....

VESTNIK je glasilo slovenskih svobodnjakov, vključenih v ZDSPB. Izdaja ga konzorcij. Predsednik Edi Škulj, Ramón Falcón 4158, Suc. 7, Buenos Aires. Ureja uredniški odbor: Miha Benedičič, Karel Mauser, Anton Skubic, Rudolf Smersu. Upravnik: Janez Kralj, Ramón Falcón 4158, Sucursal 7, Bs. Aires.

VESTNIK (Noticiero) es el informativo de los combatientes anticomunistas eslovenos. Editor y redactor responsable: Eduardo Škulj, Ramón Falcón 4158, Sucursal 7, Buenos Aires.

VESTNIK (Noticiero) is the voice of slovenian anticommunist veterans.
Ovitek: arh. Jure Vombergar

Naročnina: Argentina 700 pesov, Južna Amerika: enakovrednost v dolarjih, ZDA, Kanada: 3.50 dolarja, Evropa: enakovrednost ameriško-kanadske naročnine. — Za letalsko dostavljanje doplačati 3.50 dolarje.

Imprenta: Talleres Gráficos Vilko, Estados Unidos 425, Bs. Aires (33-7213)

Registro Nacional de la Propiedad Intelectual No. 970.247.

PD 717/1979

VESTNIK-NOTICIERO

1970/I — 1-2-1970

Director: Eduardo Škulj, Ramón L. Falcón 4158, Buenos Aires (7)
Registro Nacional de la Propiedad Intelectual N. 970.247

Z dvignjenimi glavami

✦ DR. MIHA KREK

Predsednik Zveze društev slovenskih protikomunističnih borcev in pisatelj Karel Mauser je ob odprtem grobu predsednika Narodnega odbora za Slovenijo dr. Mihe Kreka spregovoril naslednje poslovilne besede:

Dragi prijatelji!

Tu v krsti smo prinesli na božjo njivo posodo velikega duha, ki se je upokojil tam, kjer se upokoji vsak duh — v naročju Boga, ki je nekoč tega duha vdihnil v telo, ki je nosilo ime Miha Krek.

Ta božja njiva nosi v sebi že mnogo posod duha, že mnogo satja, iz katerega je večni Gospodar iztočil med. Lepo ime nosi — Vernih duš pokopališče. Svet prostor je to, prostor velike vere in velikega upanja, tu se pričinja prag večnosti.

Trdno sem prepričan, da na tem prostoru smemo govoriti le to, kar kristjan mora, to namreč, da dvignemo v sebi vero in upanje. Rajni, ki ga polagamo v zemljo, iz katere je bil ustvarjen, je nosil velike in častne naslove, bil je doktor, bil je politik, bil je človek načel in vodnik mnogim, na tem svetem prostoru pa je zdaj še posebno otrok božji. To je največji, najlepši in najsvetejši naslov, ki ga vsak človek more in sme nositi.

Ne pokopavamo torej vsega, niti tega telesa ne, niti tega satja ne. Prišli smo na ta sveti prostor, na to sveto zemljo le, da ga v njej shranimo. Shranimo za vstajanje.

Blaga je ta misel in poudarjam jo v tolažbo nam vsem. Ta posoda, to seme bo nekoč skalilo v poveličanje. Kristjani ne sklanjamo glav ob smrti kakor tisti, ki nimajo upanja. Mi ga imamo in v tem upanju upiramo svoje oči tja, kjer je duša rajnega in duše tisočih in tisočih Slovencev.

S tem upanjem pojdimo s te svete zemlje. Tudi nas bo nekoč shranila. Vrnimo se z dvignjenimi glavami, stojmo v življenju, kakor je znal stati rajni. Molimo zanj, molimo drug za drugega, molimo za slovenski narod.

† **Dr. Miha Krek**

Slovensko protikomunistično emigracijo je zadela silna izguba. Dne 18. novembra 1969 je v Clevelandu umrl njen najvišji, najbolj delaven in požrtvovalen ter najbolj odločen predstavnik in zagovornik — **dr. Miha Krek**, predsednik Narodnega odbora za Slovenijo, načelnik Slovenske krščanske demokracije — Slovenske ljudske stranke in podpredsednik Krščanske demokratske zveze za Srednjo Evropo.

Ob njegovi krsti se je v žalosti združila vsa Slovenija v svetu. Odpadle so malenkostne razlike. Slovenski javni delavci in politiki so se mu poklonili, slovenske emigrantske publikacije so mu napisale lepe spominske članke, slovenske organizacije so imele žalne seje in sestanke. Ob smrti se je razodela veličina tega skromnega moža.

Dr. Krek — predstavnik protikomunističnih Slovencev

Ob smrti dr. Kreka smo vsi demokratični in protikomunistični Slovenci začutili, da je legel v grob ne samo naš najvišji politični predstavnik v velikem svetu, ne samo eden najbolj požrtvovalnih in delavnih slovenskih javnih delavcev, ampak tudi eden izmed zelo redkih slovenskih predstavnikov med vojno in revolucijo v tujini, ki je našo protikomunistično revolucijo odobral, jo podpiral in jo povsod na vso moč zagovarjal tudi potem, ko so drugi najvišji predstavniki Jugoslavije krenili na pot kolaboracije s komunisti, ki pa je zanje žalostno in nečastno končala.

V najtežji uri slovenskega naroda ni dr. Krek niti za hip krenil s svoje protikomunistične linije, čeprav mu vsi dogodki doma niso bili vedno dovolj znani. Toda prepričanje, da je gotovo prav, kar delajo doma škof s svojo duhovščino, njegovi politični prijatelji in tudi predstavniki drugih demokratskih političnih strank in kar dela in odobrava ogromna večina slovenskega ljudstva, mu je dalo oporo pri njegovem neizprosnem protikomunističnem stališču, ki ga je zavzemal in branil v jugoslovanski vladi in pri zaveznikih. Spricho silnih komunističnih propagandnih laži o beli gardi, vaških stražah in domobrancih je bilo njegovo delo neverjetno težko.

Toda dr. Krek je vztrajal do konca na strani protikomunističnih Slovencev. Ko je prišlo do Tito-šubašičevega sporazuma, je podal ostavko na vse položaje v jugoslovanski vladi. Ob koncu vojne je zastavil vse svoje sile za rešitev Slovenske narodne vojske in civilnih beguncev. Nato se je posvetil reševanju begunskega vprašanja in je tudi sam odšel na begunsko pot.

Značilno je, da so dr. Kreka komunisti sodili in obsodili istočasno in skupaj z generalom Rupnikom, dr. Hacinom in škofom Rožmanom. Postavili so ga torej v isto vrsto z največjimi protikomunističnimi delavci doma. Na sodni razpravi je komunistični državni pravdnik očital dr. Kreku tole: „V obtoženem Kreku so domači izdajalci imeli vso dobo okupacije svojega vodnika... Obtoženi Krek je v inozemstvu klevetal herojsko borbo narodov Jugoslavije in vse uspehe te borbe pripisoval belogardistično-mihajlovičevskim

Dr. Miha Krek govori pred spomenikom v Buenos Airesu.

izdajalcem... Zavaja emigrante in preko njih posameznike v domovini na pot brezizgledne zločinske bratomorne borbe... Obtoženi Krek je kriv, da je v času svojega bivanja v inozemstvu kot član emigrantskih vlad in šef jugoslovanske delegacije v zavezniški posvetovalni komisiji za Sredozemlje bil inspirator in izvajalec sklepov emigrantske vlade proti jugoslovanskim narodom in njihovi nečloveški borbi proti okupatorju in domačim hlapcem... da je podpiral tiste, ki so v okviru „Slovenske zaveze“ in odbora „Vaških straž“ pod vodstvom in pokroviteljstvom soobtoženega (škofa) Rožmana organizirali najtesnejše sodelovanje z okupatorjem in z njegovo pomočjo formirali izdajalske edinice bele garde in domobranstva...“

Dr. Krek — velik prijatelj protikomunističnih borcev

Ne samo v dobi med vojno in revolucijo, tudi ves čas po končani vojni je bil dr. Krek velik zagovornik in prijatelj slovenskih protikomunističnih borcev. Ob številnih priložnostih je pri ameriških in mednarodnih forumih branil čast slovenskih protikomunističnih borcev, napisal o njih lepo število člankov, se udeleževal njihovih romanj, sestankov, prireditev in tudi na njih govoril, pisal v njihovo glasilo. Naj v tej zvezi omenimo, da je tik pred svojo smrtjo poslal uredništvu „Vestnika“ odličan članek z naslovom „Iz spominov dr. Antona Korošca“, ki je bil objavljen v lanski šesti številki. Morda je bil to zadnji članek, ki ga je v svojem življenju napisal.

Naj tu omenimo, da ga je zelo, zelo bolel razkol v vrstah protikomunističnih borcev (kakor tudi poznejši razkol med slovenskimi kulturniki), Ker tega ni mogel preprečiti, je rotil na vse strani, da naj se stori vse, kar je mogoče, da pride znova do edinosti in enotnosti med protikomunističnimi borci.

V naslednjem želimo omeniti samo nekaj najbolj značilnih stavkov, ki jih je dr. Krek napisal o slovenskih protikomunističnih borcih.

„Slovenski domobranci niso bili nikaka vojska kakega političnega režima... Slovensko domobranstvo je nastalo le iz kričeče potrebe, da je bilo treba čuvati in braniti slovenske vasi in hiše, slovenske družine in posestva pred roparskimi bandami, ki so od vsega početka hotele uničiti našo svobodo in vsiliti tiranijo komunistične vlade. Slovensko domobranstvo je bila izključno le protikomunistična in protirevolucionarna vojska.“

„Slovenski domobranci so bili goreči borci za zmago zapadnih demokracij. Ne samo, da ni nobena domobrantska puška ustrelila na zapadne zaveznike, domobranci so reševali vojake zapadnih zavezniških armad, ščitili njih življenja bolj kot svoja in v najtežjih okolnostih sredi sovražnega tabora neprenehoma delali za zmago zapadnih zaveznikov, Anglije in Amerike.“

„Slovenski domobranci so bili odlični borci, in nikdar ne bi bila slovenska domovina v krempljih komunizma, če bi slovenska narodna stvar ne bila neusmiljeno izdana in prodana.“

Vsako uradno in neuradno očitjanje, da je bilo domobranstvo neka priprega tega ali onega okupacijskega režima, je laž in kleveta.“

„Slovenski domobranci niso živi hoteli dopustiti, da bi nad slovensko domovino zavladala komunistična revolucija. To je bil ves njihov greh in zato so morali umreti.“

Vse svoje duhovne in telesne moči hočemo posvetiti idealom in ciljem, ki so vžigali srca naših padlih junakov. Ne smemo in ne bomo nehali, dokler teh ciljev ne dosežemo.“ (Zbornik Svob. Slovenije, 1951)

„Najhujša rana, ki jo je dobil slovenski narod v komunistični revoluciji, je gotovo vetrinjska tragedija, izdajstvo, vrnitev in morija deset in deset tisočev slovenskih protikomunističnih junakov in njihovih sorodnikov“

„Slovenski narod in njegova protikomunistična vojska sta med okupacijo in revolucijo, v danih obupnih razmerah, med dvema, tremi ognji, storila vse, kar sta iz lastnih moči mogla, da bi ohranila svobodno svojo domovino, da bi pripomogla k zmagi demokratičnih sil, da bi obvarovala Slovenijo komunističnega tiranstva. Vzroki, ki daleč presegaajo našo lastno območje, so povzročili, da so bili naši izdani in pokončani, kot so bili izdani in pokončani slavni branilci Varšave pod komando generala Bor Komorovskega, kot so bili izdani in pokončani ukrajinski borci... in drugi narodi, ki so se skušali upreti sovjetskemu navalu in zasužnjenju.“ (Zbornik Svob. Sl. 1955)

„Ko je kuga tega stoletja — komunizem — začel svoj krvavi osvojevalni ples tudi v Sloveniji, je tu naletel na odpor. Boji in komunistični zločini so zahtevali potoke krvi. Slovenci smo imeli tedaj rod junakov, ki so slišali usodno uro in se odzvali. V končnem cilju so bili vsi eno. Hoteli so

ohraniti svoj narod kot svobodno edinko človeštva, ubraniti ga pred sužnostjo totalitarizma vseh zvrsti. Za ta končni namen je bila pripravljenost zgladna. Vaške straže, Domobranci, Tomčevi Mladi, Ehrlichovi Stražarji, Sokoli, Orli, Beli in Plavi Četniki, Srbski prostovoljci in drugi, vsi so na slovenskih tleh bili križarsko vojno in tekmovali v gorečnosti in požrtvovalnosti“ (Vestnik 1963, šte. 8-9).

Naj končamo s citati. Nimamo dovolj prostora, da bi ponovili vse, kar je govoril in napisal dr. Krek o slovenskih protikomunističnih borbah. Bil je njihov najbolj goreč prijatelj in zagovornik.

Počastimo pokojnega dr. Miha Kreka s požrtvovalnim, vztrajnim in vnetim delom za slovenske narodne ideale.

Joža Vombergar

Za vselej so odšli . . .

Kadarkoli se spomnim tega člogodka, mi stisne srce skeleča bolečina. Zdi se mi kakor uvedni takt v drugi, usodni del naše narodne tragedije. In vselej se mi porodi občutek nekakega očitka, da smo se tega zavedli, če prav pomislimo, šele zadnji trenutek, dasiravno smo mnogi to že dalj časa slutili, pa kljub temu ostajali v neki rožnati veri ali upanju, da se bo morda le drugače zasukalo. Že skoraj eno leto prej nas je — v manjši družbi — opozoril škof dr. Gregorij Rožman: „Pripravljeni moramo biti na to, da bo pri nas za več let zavladal Tito, se pravi, brezbožni komunizem, in da se bo mnogim našim ljudem treba umakniti čez mejo, v emigracijo. Na to bi bilo dobro že zdaj misliti in se v vseh pogledih pripraviti; zadnji hip utegne to biti prekasno. . .“ Ko smo pozneje na drugem kraju premlevali to možnost v večji družbi, so bili nekateri mnenja, da je škof „prevelik črnogled“. Svoj je Ljubljanska pokrajina že skoraj povsem očiščena partizanov in končno nam bo zasedba po Angležih in Amerikancih zagotovila demokratsko vlado. Nekateri so menili, da gospod škof najbrž pozna določbe Jaltskega sporazuma, ker ima po svojih zvezah bolj zanesljiva poročila, pa je večina to možnost zavrnila, češ to je le posledica partizanske propagande. Nekaj pa jih je le vendarle mislilo, da bi bilo treba vsaj za vsak primer — računati tudi z begom in opozoriti na to možnost domače oblasti. Na te besede je nekdo sunčkovito dvignil roke in v preplahu zaklical: „Ljudje božji, kaj pa mislite! Kdo naj tvega tak korak? Takoj ga bodo osumili sovražnosti — in naj zvedo to še Nemci, gorje mu!“

— — —

Tistega tesnobnega sobotnega popoldneva 5. maja 1945 sem se vračal iz stolnice proti magistratu. V mučnih skrbeh sem hotel skočiti še na kratek obisk v škofijsko pisarno k svojemu sorodniku in prijatelju, ravnatelju škofijske pisarne dr. Joža Jagodica, da bi pri njem zvedel kaj zanesljivejših

novic o položaju. Po mestu so krožile najneverjetnejše novice in begale ljudi: da bodo partizani, če se polaste oblasti, vse, ki niso z njimi, dogovorjeno noč pobili. Druge spet, da se Nemci ne bodo brez boja umaknili, da bodo hude bitke za vsako hišo, za vsako ped zemlje in bo to povzročilo velikanska razdejanja. Zadnje so dobile še posebno veljavo, ker so Nemci res začeli utrjevati obrambno črto okrog mesta in prav danes so Nemci postavili topove pred hiše v Zgor. Šiški, kjer stanujem jaz. (Drugo jutro so jih že odpeljali.) Tretji pa so napovedovali za zdaj zdaj prihod rešiteljev — Angležev...

Še nisem prišel do škofijske palače, že me je iznenadil nenavaden prizor, ki se je odigral pred menoj z malone bliskovo brzino. Skozi velika škofijska vrata je pritekla neka ženska in kakor v navalu hysterije začela na ves glas vpiti:

„Že gredo..., že gredo...!“

Ljudje na ulici so osuplo gledali za njo. Kdo gredo, kje, kam gredo? Nemci? Se že umikajo? Se bližajo Angleži? Morda partizani? Spraševali so se v gručah, nihče ni vedel, odkod je prišla, hitela pa je kot blazna proti magistratu in za las je manjkalo, da je ni prevozil nemški oklopnik, ki je privozil z mestnega trga.

Nora ženska!! so sodili ljudje. Nič čudnega v teh časih!

Ker je prihitela iz škofijske palače, sem še z večjo radovednostjo pohitel skozi vrata. Če se jim bo sploh zdelo vredno govoriti o nori ženski. Hotel sem zaviti na stopnice, pa me je zadržal pogled na dvorišče. Osuplo sem obstal. Dvorišče je bilo polno ljudi, takoj za vrati je stal avto, obrnjen na ulico, sredi dvorišča pa sem zagledal visoko vzravnano postavo škofa dr. Gregorija Rožmana, povsem opravljenega za na pot. Kaj je? Stopil sem skoz odprta vrata na dvorišče in se tiho pridružil skupini duhovnikov ob desni strani. Nudil se mi je nenavaden prizor. Ob steni na drugi strani je stala vrsta redovnih sester, ob drugih stenah, v nekakem krogu, so bile gruče duhovnikov in nekaj znanih mož laikov. Večji del so bili, kot sem mogel na hitro spoznati, stanovavci škofijskega dvorca, pa tudi nekaj zunanjih duhovnikov, kanonikov in župnikov ljubljanskih fara. Precej jih je bilo tudi na balkonih. Sredi dvorišča pa je po praznem prostoru počasi in molče hodil sem in tja gospod škof. Zdelo se mi je, da po sili stiska ustnice. Z lepega, a nenavadno bledega obraza in modrih oči je sijala s trpko žalostjo prežeta milina in notranja bolečina mu je za kak hip, kljub temu, da je to vidno skušal zadržati in prikriti, prirnila bliščive rosne kapljice v obeh. Ni besede ni spregovoril, molče je hodil s trdim korakom (verjetno se je silil k temu) in očitno bojeval v sebi silen boj.

Videl sem, da moja prisotnost nikogar ne moti. Na balkonu sem zagledal dr. Jagodica in pohitel po stopnicah k njemu. Z mokrimi očmi mi je nemo odzdravil. Želel sem zvedeti, če je resnica, kar mi je govorila slutnja. Polglasno mi je prizanesljivo povedal: „Gospod škof odhaja...“ Čeprav me je bolečina zarezala v srce, sem se vendarle te novice razveselil. Razveselil, da bo tako rešen izpolnitve groženj, ki so mu jih obetale sovražne govornice in

se tako sovražni bogotajci ne bodo mogli naslajati ob njegovem trpljenju in in mukah. Kljub temu človeka boli krivica, da mora veliki pastir, preganjan od lastnih bratov po krvi in ovc njegove paše, zapustiti svoj pastirski sedež in oditi v tujino. Prvi ljubljanski škof s tako krivično obsodbo, samo zato, ker je bil zvest, do kraja zvest svoji službi! Ker je svoj narod hotel obvarovati časne in večne pogube!

A vendar bo zapisan v naši narodni zgodovini kot največji škof tega časa. Škof ljubezni, ki je največjo zapoved krščanstva ne le učil, temveč jo tudi dejansko izvrševal. Podoben Kristusu na križu, ki je stalno in še ob smrtni uri molil za svoje sovražnike, prosil zanje božjega osmiljenja in vse svoje trpljenje daroval zanje. Križ mu je bil znamenje vere, katerega navpična premica pomeni ljubezen do Boga, vodoravna pa ljubezen do bližnjega, po kateri naj kristjan v ljubezni do Očeta objema svoje brate.

In v ti ljubezni je hotel ostati na svojem mestu. Kak mesec po tisti napovedi o potrebi emigracije — ali jo je izrekel kot svetniški videc ali le v slutnji (morda pa je res kaj stvarnega vedel o taki nujnosti?) je na vprašanje, če je menil pri tem tudi sebe, odločno zanikal:

„Ne. Jaz ostanem na svojem mestu. Naj se zgodi karkoli, svojo voljo in usodo sem izročil v odločitev božje volje. Jaz sem le nje orodje.“

In zdaj vendarle gre. Misel se mi zmede...

K meni se nagne dr. Jagodič, kakor da je spoznal mojo misel: „Celovski škof jih kličejo. Z nujnim naročilom ali prošnjo, da bi uredila neka cerkvena vprašanja, ki zadevajo za zdaj še obe škofiji. Drugače ne bi šli.“

Vendar mi to pojasnilo ni bilo zadosti jasno. Po vsem videzu je bila bolečina, ki je bila očitna iz škofovega zadržanja, mu odsevala z obraza in rosnega leska oči, bolečina trajnejšega slovesa. Kar sklepal sem, in to mi je narekovala tudi lastna slutnja, da se hoče pridružiti ali se postaviti na vodstvo nepretrgani vrsti beguncev, ki je prihajala iz Dolenjske in Notranjske in se spotoma pomnožuje in vije noč in dan po Celovski cesti na Gorenjsko in dalje prek meje in je ne more ustavljati nobena ovira več. Hoče se beguncem postaviti kakor nekoč Mojzes na čelo Izraelcem, da jih bo vodil čez puščavo negotovosti in strahu za življenje, svobodo in tudi sv. vero v boljše prihodnost; pridružuje se ljudstvu, ki je doslej tako odločno sledil njegovim naukom v boju proti organiziranemu brezboštvu in hoče z njim v enako usodo, ki mu jo je Bog določil po svoji previdnosti. Morali so torej v tem možu železne volje in odločnosti zmagati močnejši nagibi, ki naj bi bili po njegovem prizadevanju zunaj koristni za oba dela naroda, da je spremenil svoj prvotni sklep vztrajanja na škofovskem sedežu (saj je moral sklepati, da mu bodo nasprotniki to doma onemogočili). Takrat je vladalo pri naših ljudeh splošno prepričanje, da bo za usodo naroda gotovo odrešilno, če pridejo zakoniti zastopniki naroda čimprej v stik s poveljstvom zahodnih zaveznikov in mu pojasne položaje in voljo, živeti v svobodi, v demokratično urejeni državi, g. škof pa naj bi s pomočjo Vatikana podprl ta prizadevanja. Ker dejanskih razmer skoraj nihče tedaj še ni poznal, sklepe jaltškega spora-

zuma pa so imeli za sovražno propagando, je večina naših živel v veri, da bodo Angleži in Amerikanci to željo z navdušenjem sprejeli, takoj zasedli deželo in jo očistili tudi njim nevarnega komunizma. Zato so se bežeči tolažili z upanjem, da gredo le za nekaj dni ali tednov in se potem z „zavezniki“ vrnejo. Dr. Rožman tako rožnatega upanja ni imel, kot sem že omenil, vendar je upal — sklepam — da bo mogel vsaj kaj *izboljšati* narodu njegovo usodo.

Starejši duhovnik na moji levici pa mi zašepeče: „Verjetno se bodo razmere medtem preveč zaostrole, preveč uneredile, da bi se mogli gospod škof še vrniti. In bo boljše tako. Bila bi prevelika sramota za narod pred zgodovino, da bi jim storili res, kar jim obetajo. Izvrševali so le svojo dolžnost učiti resnico, obvarovati narod nesreče brezboštva. In še nekaj: če bi jih res umorili ali zažgali na grmadi, kot se je govorilo, bi bil to strašen greh, za katerega bi moral narod zadoščevati božji pravici v več rodovih. Že ljubezen do naroda nam veleva, poskusiti vse, da jih rešimo... Pa tudi ljubezen do gospoda škofa, saj so človek tako blagega srca, da bi bilo treba z lučjo iskati vsaj podobnega... In še nekaj govori za to: zunaj bodo mogli več storiti za svoj narod kakor tu.“

Z dvorišča se dvigne rahel šum, a že vedna vada tišina kot pri najsvetejšem opravilu. Nagnemo se naprej. K škofu stopi dr. Kraljič in ga prizanesljivo opomni, da bo čas oditi. Vladika vidno prebledi, a mu takoj rdečica pobarva lica. Videti je, da zbira vso telesno in duševno silo za obredni trenutek slovesa. Sname klobuk — vsi na dvorišču in balkonih pokleknejo. Drhteče zvone svete besede blagoslova. V škofovih očeh se zdaj utrne solza, mu zdrči po licu. Sestre glasno zaihte, oči vseh se orose. Zdi se, da poleg sester tudi vsi drugi tiho jokajo, da jim solze plazijo v grla. Morda še komaj zbrsteli zeleni listi trte čutijo skupno bolečino, šumeč v lahmem vetru.

S trdnimi, odločnimi koraki stopi škof do avta, v spremstvu dr. Kraljiča. Kdo ve koliko napora ga to stane. Vrata voza se z rahlim šumom zapro. Mnogi zdaj zadnjič vidijo svojega nadpastirja. Srca vseh v bolečinah zadrhte, sestre planejo v presunljiv jok. Še trenutek in avto zdrči na ulico in izpred oči osamelih sirot...

Objame nas grenki občutek, kakor če bi ljubljenega očeta odpeljali iz domače hiše k pogrebu...

„Nikoli več jih ne bomo videli...“ tiho zajoka stari duhovnik. „Za vselej so odšli...“

— — —

Marijino obiskovanje

Gozdovi, oj gozdovi, joj gozdovi,
v njih leže spodušeni grobovi.

Kdo ve zanje? Kdo jih obiskuje?

Sonce čuva jih. Mesec varuje.

Slednja vas od boli potemnela.

Slednji dom — Marijina kapela.

Gozdovi, oj gozdovi, joj gozdovi,

v njih grobovi... Kje so k njim
sledovi?

Slednji dom Marijina kapela.

Sanja ptica slepa... Kam bi sela?...

Dete, rojeno po smrti očeta,
v snu od zvezdice do zvezde leta:

„Zvezdica, ki vidiš vse, kar v dnu je:

Kdo grobove naše obiskuje?“

Zvezdica v dno upira žarke zlate:

Žena gre čez trate, gozdne frate,

čevljičke izgubila je srebrne,

bosa gre čez ostre, ostre trne,

v travi rdeča sled se odtiskuje:

„Ta grobove naše obiskuje!..

K zvezdi gre, ki več ima svetlobe:

„Kdo obiskuje v gozdu naše grobe?“

Zvezda upré v dno srebrnino žarkov:

Žena zriva se skoz grme jarkov,

čez obraz jo udarja kruta veja,

lásie zlato v trne se zapreja,

slednji ti krvavo šop ozruje:

„Ta grobove vaše obiskuje!“

K zvezdi stoni še bolj žaroviti:

„Kdo obiskuje grob naš v gozdu
skriti?“

Zvezda upré v dno žar kot bliskavico:

Žena solzo toči za solzico,

jokajoča stéza do prepadov,

solza ob solzi — koliko v njih jadov!

suho oko grenkó se izjokuje:

„Ta grobove vaše obiskuje!“

K zvezdi stopi, najbolj svetli, zadnji:

„Kdo obiskuje ta naš grob prepadni?“
Zvezda upré v dno žar, zdaj rdeča
zarja:

Žena hodi s svečami grobarja,
ob vseh robih jame sveče užiga,
čez prepade plamenček bel šviga,
brezno v lučih grob, ki svesvetkuje:

„Ta grobove vaše obiskuje!“ —

Gozdovi, oj gozdovi, joj gozdovi,

v njih leže spodušeni grobovi.

Dete, rójeno po smrti očeta,
drugo jutro gre za snom: od cvéta

k cvetu stopa... s trat do frat zelenih:

polno čevljičkov Marijinih
izgubljenih!

Skoz bodičje, pléteno s sroboti,

láski Marijini po vsej so poti!

Po stezi gre, gozda v dno vodeči:

Marijine solzice... slap solzeči!...

In nad prepadi — kakor voščenice!

(Sveče Marijine... Lučke: kresnice!

Dete, rojeno po smrti očeta,

našlo grob pobitih: greda opleta!

Z naročjem rož Marijinih v dom
plane:

„Grobovi naši — luči so prižgane...

O, grob očetov nič več ne samuje!

Nekdo ve zanj! Nekdo ga obiskuje!“

Je vzela mati cvetje, poljubila.

Mariji ga v oltarček položila...

Slednji dom Marijina kapela.

Slednja vas zdaj — majska roža bela.

Gozdovi, oj gozdovi, joj gozdovi,

v njih leže cvetnih rož grobovi.

Kdo jih obiskuje? Kdo ve zanje?

Marija hodi k njim v obiskovanje,

s cvetjem pot troseč, kjer šli so
v klanje...

München, mesto vohunov in nasilja

Pod naslovom „Tiha vojna povzročea strah med jugoslovanskimi begunci“ je torontski dnevnik „The Telegram“ dne 17. maja 1969 prinesel naslednji članek:

München — prestolnica Bavarske — se rada smatra za kosmopolitsko mesto s srcem. Za mnoge prebivalce pa je mesto terorja.

Turistična reklama o tem mestu govori o prvovrstnih salamah in pivu, usnjenih hlačah in vabljivih dekletih v dirndl krilih. Vse to pa je daleč odmaknjeno od realnega življenja münchenških emigrantskih skupin, ki štejejo preko 10.000 ljudi in ki so našli v tem mestu zatočišče na begu pred komunizmom.

Od leta 1917 — ko so prvi begunci bežali pred rdečim terorjem — vzhodni Evropejci prihajajo v mesto. Posledica tega dotoka je, da je mesto postalo center protikomunistične emigrantske politike in — po izjavah emigrantov — mesto krvavega maščevanja komunistične tajne policije.

Tja do leta 1950 so bili Rusi na prvem mestu v tej tihi vojni. Najbolj znan primer, v katerega so bili zapleteni Rusi, je bil umor štefana Bandera, voditelja Ukrajinskega osvobodilnega gibanja v tujini, katerega je umoril sovjetski KGB agent s strupenim plinom, ki mu ga je spustil v obraz iz nalašč zato napravljenega orožja.

Izgleda vse tako, da se Rusi sedaj bolj koncentrirajo na propagando, kot pa na take politične umore. Trenutno pa je v polnem teku novo nasilje, v katerega je vpletena druga velika politična emigrantska skupina — Jugoslovani.

V zadnjih šestih mesecih je bilo v Münchenu umorjenih pet jugoslovanskih emigrantov. Nekateri so bili pobiti drugod.

Ti emigranti so bili zapleteni v protikomunistično politično aktivnost, kar daje vestem, da so bili likvidirani od strani UDBE, tudi precejšnjo verodostojnost. Jugoslovanski uradni predstavniki v Bonu sicer to zanikajo, kar je razumljivo, obenem pa trdijo, da so ti poboji sad medsebojnih razprtij med različnimi političnimi strujami med emigranti.

Dokaz, da so bili vsi umori izvršeni od poklicnih morilcev (do sedaj še noben umor ni bil zadovoljivo pojasnjen), je privedlo münchenško policijo do teorije, da so povodi za umore večji kot zgolj medsebojni emigrantski spori.

Drugo važno dejstvo pri vsem tem je tudi to, da je v Münchenu in okolici zaposlenih preko 15.000 jugoslovanskih sezonskih delavcev. Od teh jih je največ iz revnih predelov Hrvaške, kjer je želja po samostojni hrvaški državi zelo močna. Emigranti so skušali razširiti svoj vpliv med temi sezonskimi delavci in gotovo ni samo slučaj, da so bili med zadnjimi petimi umorjenimi v Münchenu, štiri Hrvatje.

Vse to razumljivo vznemirja jugoslovanske emigrante v Münchenu, posebej še 2.000 Hrvatov, ki v tem mestu živijo. Njihov strah se je še povečal, odkar je njihov zastopnik in govornik Milan Ilinić izjavil, da mu je prišla v roke lista z imeni ljudi, katere naj se umori.

Listo je sestavljalo 12 oseb. Pet od teh je bilo že umorjenih, dva sta zbežala v Avstralijo, pet jih je ostalo še v Münchenu. Ilinić je tudi izjavil, da je to partizanska vojna proti politični emigraciji na petih kontinentih.

Za svojo osebno varnost je tudi Ilinić uvedel nekaj varnostnih ukrepov. Ko je neki poročevalec hotel z njim osebno govoriti, mu je Ilinić točno določil čas in naročil: Ob določenem času trikrat pozvonite in vam bom odprl.

Strah pa se je razširil tudi na druge jugoslovanske emigrantske skupine. Profesor Ratko Parežanin, Srb in urednik Iskre, misli, da mora biti zelo previden, kadar ima opravka z neznanci, ker so ti lahko prikriti Titovi tajni agenti. Parežanin in drugi emigranti odklanjajo darila jugoslovanskih sezonskih delavcev, razen če darovalci sami prej pijejo in jedo od svojih darov. Poleg tempiranih peklenskih strojev in revolverjev, ki ne povzročajo poka, je bilo namreč uporabljenih več drugih metod, med temi zastrupljena sol in sabotiranje avtomobilov posameznih emigrantov.

Ta zgodba pa ima še drugo, prav tako mračno stran. Jugoslovanski emigranti niso vsi nežni profesorski tipi, ki se bavijo zgolj s protikomunistično propagando in z zmernimi protesti. Nekateri, zlasti Hrvati, so si prisvojili bolj agresivni način nasprotovanja Titovemu komunizmu.

Po mnenju emigrantov, dolgo roka Titove tajne policije sega celo v Avstralijo, Kanado in Argentino. V Woton-u se je avtomobil hrvaškega voditelja dr. Ante Pavelija zeletel v zid, pozneje pa je raziskava ugotovila, da je nekdo sabotiral krmilni mehanizem. Ante Pavelić je sicer nesrečo preživel, umrl pa je tri leta pozneje v Madridu za posledicami poškodb, ki jih je v nesreči dobil.

Emigranti gledajo v bodočnost s težkimi slutnjami in nezaupanjem. Zavedajo se, da jim münchenska policija ne more zagotoviti varnosti in se zato počutijo brezmočne žrtve Titovega terorja.

Trenutno skušajo pri oblasteh doseči, da bi znova vzpostavili zahtevo po vizah za vse Jugoslovane, katere so bili s 1. januarjem 1969. odpravili. Vedo pa, da tudi to ni rešitev.

Na vprašanje, koliko jugoslovanskih tajnih agentov deluje v Münchenu, je profesor Parežanin dejal, da ne ve, dodal pa je po kratkem premisleku, da gotovo najmanj 200.

Eden za vsako jugoslovansko restavracijo v mestu.

Prevedel: Otmar Mauser

—::—

„Odkrito povem, da me je neznansko bolelo, ko sem videl, da se Slovenci med seboj pobijamo. Jokal sem včasih, ko so partizani novodošle štajerske fante vrgli v prve vrste zoper domobrance, da so — neuki v orožju — padali. Pa ni bilo mogoče priti skupaj. Komunisti so bili nedostopni. Njim je šlo za oblast in za nič drugega. Zato so morali uničiti vsak odpor proti komunizmu. Nismo mi krivi, da ni prišlo do pametnega dogovora. Nihče pa, ki ni izkusil, ne verjame, da s komunizmom ni debate.“

Škof dr. Gregorij Rožman

Hočemo suvereno slovensko državo

Kadar pišemo o slovenski državi, mislimo vedno na suvereno slovensko državo. Taka suverena država more — po današnjem stanju državoslovne teorije in prakse — obstajati samo v dveh oblikah: kot samostojna in z nikomur povezana država ali pa kot samostojna država, povezana z drugimi samostojnimi državami v zvezi držav ali konfederaciji.

Pojem suverenosti se je v teku časa bistveno spremenil. Primerjajmo samo, kaj pravijo o suverenosti Jean Bodin, kaj Jacques Maritain in kaj L. I. Brežnev. Po Bodinu (leta 1576) sta bila obseg in vsebina suverenosti pravic kralja in pozneje tudi države taka, da moremo tisto suverenost označiti za absolutno. Nad kraljem ni bil nihče razen Boga. Prav tako se tudi državi, ki ji je vladal suvereni vladar, ni bilo treba ozirati na nikogar na svetu. Njena neodvisnost je bila popolna. Pozneje se je obseg suverenih pravic vedno bolj krčil in spreminjal. To novo in moderno suverenost imenujejo državoslovci **relativno suverenost**.

Maritain je mnenja, da niti država niti ljudstvo danes nista absolutno suverena. Pojem absolutne suverenosti se je rodil v času državnega absolutizma. S propadom absolutizma je propadel tudi pojem absolutne suverenosti. Kajti države so vezane na mednarodno pravo, so članice Zveze narodov, so s pogodbami zvezane z drugimi državami. Vendar pristojajo državam še vedno take pravice, ki jih moremo označiti za suverene pravice.

Popolnoma drug pojem suverenosti pa obstaja za železno zaveso. Komunistični pojem suverenosti je označil generalni tajnik sovjetske komunistične stranke L. I. Brežnev v novembru 1968 v Varšavi, ko je utemeljeval vdor armad varšavskega pakta na Češkoslovaško. Brežnev je med drugim dejal glede suverenosti tole: „Socialistične države spoštujejo suverenost vseh držav. Mi smo proti vmešavanju v zadeve drugih držav in proti kršitvam njihove suverenosti. Pri tem je za nas komuniste posebno važna krepitev in varstvo suverenosti socialističnih držav. Dobro je znano, da ni Sovjetska zveza malo napravila za stvarno utrditev suverenosti in samostojnosti socialističnih dežel. Če pa skušajo notranje in zunanje sile, ki so socializmu sovražne, preprečiti razvoj kake socialistične države in znova vzpostaviti kapitalistični red, potem ni to več problem samo enega naroda, ampak celotne socialistične skupnosti. V takem primeru je treba bratskemu narodu priskočiti na pomoč tudi z izrednimi sredstvi — tudi z vojaško pomočjo.“

Po mnenju Brežneva so socialistične države samo v toliko suverene, v kolikor služijo skupnim ciljem komunizma pod vodstvom sovjetske komunistične stranke. Svetovna javnost je dala tej suverenosti ime „omejena suverenost.“ Seveda pa tudi ta označba ni pravilna, kajti Brežnev pojem suverenosti ni nobena suverenost.

Kaj zahteva slovenski narod?

Slovenski narod kot politično zrel narod in kot državni narod ali nacija zahteva, da o svoji usodi sam odloča.

Slovenski narod zahteva suvereno slovensko državo, seveda ne v smislu absolutne suverenosti, ki je danes ni več, pa tudi ne v smislu komunistične omejene suverenosti, ki v resnici ni suverenost. Slovenski narod zahteva tako suvereno državo kot so danes v zapadnem demokratičnem svetu in v kateri bo vladala stroga socialna pravičnost. Slovensko ljudstvo naj v svobodnih volitvah izbere eno izmed obeh oblik suverene države: ali z niko, nur povezano samostojno državo ali s prijateljskimi državami povezano slovensko državo v obliki zveze držav.

Suvereno slovensko državo pa je mogoče graditi samo po zlomu komunizma, ki sedaj tlači domovino. Zato je prvi korak našega boja za suvereno slovensko državo v tem, da z vsemi silami, ki so nam na razpolago, rušimo komunistični režim doma, da odločno odklanjamo vse — tudi najbolj indirektno stike z njim. Mi ne zahtevamo slovenske države od komunistov in bi je od komunistov tudi ne sprejeli, kajti mi nočemo omejene suverenosti (t. j. odvisnosti od Sovjetije) ampak resnično, polno suverenost, kot obstoja v zapadnem svetu.

Vestnik, ki je glasilo svobodnih protikomunističnih borcev, nadaljuje z duhovnimi sredstvi boj, ki so ga borci doma z orožjem vodili zoper komunizem z namenom, da po zmagi nad komunizmom pomaga graditi novo, pravično urejeno, svobodno in neodvisno, suvereno slovensko državo.

NARODNO POLITIČNA OPOROKA DR. MIHE KREKA

Dr. Miha Krek je v oktobru 1968 v Buenos Airesu ob proslavi petdesetletnice slovenske vlade povedal, kaj je poslanstvo in politični cilj slovenske emigracije. Te besede o njegova prava, iskrena in resnična narodno politična oporoka, prežeta globoke ljubezni do slovenskega naroda in slovenske domovine. Rekel je tole:

„Narodno politični cilj naše emigracije je svoboda domovine. Narodno vzgojni in politični delovni program pa je vse, kar v zdomstvu more vzdrževati in pospeševati narodno zavednost, kar nam vžiga požrtvovalno delavnost, da bi narodu doma pomagali do demokratičnih svoboščin in lastne narodne države, kakor si jo bo sam izbral.“

Naj nam bodo te besede vodilo za vse naše delovanje, in Bog daj, da bi jih znali uresničevati, kakor jih je vse življenje uresničeval veliki politik.

ČUDEŽNA REŠITEV

V sestavku „Mrtva priča“ (Vestnik V-1969) je Fr. P. opisal življenje notranjske skupine skrivačev in posebej še, kako so partizani ubili domobranca Jerneja. V tem sestavku pa pove, kako so se ostali člani te skupine čudežno rešili in nadaljevali pot v svobodo.

Po odhodu Jerneja je domobranska skupina molče stopala naprej. Žeja je bila strašna in neznosna. Telesne sile so pojemale. Vsem so po glavi rojile podobne misli: toliko bistrih potokov se vije po slovenski zemlji, mi tukaj pa skoraj umiramo od žeje. Za vsako ceno moramo priti do vode.

Obnovili so svoj sklep, da se podajo do velike betonske cisterne globoko v gozdu in se spopadejo — če bo treba — z rdečo stražo, pa naj se zgodi karkoli. Do vode morajo priti.

Še dobre pol ure vijugaste gozdne poti in morali so se ustaviti. Svetloba dneva se je skoro neopazno umaknila mraku. Pa temnem gozdu ni mogoče naprej. Tudi nocojšnjo noč bo prenočišče ob vznožju starih jelk. Straže ne bodo postavili, ker v tem težkem stanju prav gotovo ne bo nihče zaspal.

Nekaj rahlih rožljajev orožja in že je pod jelkami mir in tišina. Posluš vseh je bil pozoren do skrajnosti. Kar se oglasi iz dalje znani glas. Zvonilo je večerno Zdravo Marijo. Od kje prihaja ta glas, so se vprašali naši trpini. „Ta glas je iz Gore, ga dobro poznam,“ pravi Tonin. „Dobro, da niso cerkovníka proglasili za izdajalca, ker nam pošilja znamenje na daljavo. Ker zvoní, vemo, da je v napol požgani vasiči še življenje.“ Ob omembi te vasice se je odprl razgovor na tiste črne dneve, ko so se na Gori srečali in spopadli s celo partizansko brigado, ki se je vračala z Verda, kjer so partizani plenili graščino vso noč. Ob spominu na to so se kar razživelí in stiskali orožje, kot da so v spopadu. Tako je v tihih razgovorih in rahlem spanju potekala noč.

Nedeljsko jutro se je prebudilo mirno in tiho, kar je mogoče le v prostranem gozdu. Osamljena in od žeje že skoraj izčrpana skupina se je brez obotavljanja pripravila, da nadaljuje pot do studenca — ali v življenje ali v smrt.

Despeli so že skoraj do vrha pušče. Tu je bil gozd precej skalovit in pot je bila zelo težka. Ker so bili že blizu nevarnega studenca, so hodili zelo oprezno, napravili so nekaj korakov in napeto poslušali... Matija, ki je hodil prvi, se je sunkoma ustavil. Prav tako je na mestu obstala vsa skupina in pogled vseh se je usmeril v nekaj, česar še niso videli nikdar poprej v teh samotnih gozdovih. Nekaj velikega, svetlega leži tam pred njimi. Previdno se bližajo. Ko pridejo čisto blizu, vidijo, da je to velik aluminijast sod, napolnjen z vodo. V dolgih požirkih so si pogasili svojo strašno žejo.

Prva misel vseh je bila: Dobri Bog, hodi zahvaljen za to našo čudežno

rešitev. Sredi samotnega kraškega gozda sod vode. To je čudež, ki nas je rešil.

Aluminijski sod je bil bencinski sod, kakršnega so imela angleška in ameriška letala. Nekaj mesecev poprej so nad temi gozdovi bobnele jate angleških in ameriških bombnikov in lovcev, ki so trosile bombe na progo Trst—Ljubljana ter na borovniški most in most na Verdu. Ko se je nekomu izpraznil bencinski sod, ga je spustil v praznino. Padel je sredi gozda na skale, se je na eni strani tako močno prebil, da je nastala velika odprtina, se je nato prevalil na drugo stran tako, da je bila odprtina obrnjena navzgor. In dež, ki ga je poslalo dobrotno nebo, je napolnil sod z vodo, ki je rešila našo domobransko skupino.

Dva tedna trajajoči rdeči obrač se je začel trgati. Partizanski bataljoni smrti so bili klicani na druge kraje, kjer so se skupine legionarjev upirale krvavi rdeči zvezdi. Notranjska skupina je v tem obroču izgubila dva junaka: Janeza Kranjca (Jerneja) in Toneta Obrezo. Preživeli trpini so se po umiku partizanskih čet laže približali domačim vasicam, ki so bile sedaj zastražene le od okrajnih oznovcev in domačih terencev.

To nevarno premikanje po gozdu je dobilo še novega sovražnika — pomanjkanje hrane. Spoznali so, da si ne morejo pomagati drugače kot z odstrelom kake srne. Toda to je bilo nevarno, ker bi strel izdal skupino. Vendar so v sili tvegali tudi to nevarnost in ustrelili srno. Za en dan je bilo sedaj hrane preveč. Težava pa je bila v tem, kako prihraniti hrano za prihodnje dneve. Padla je misel: Spravimo meso v zvonik samotne cerkvice sv. Lenarta. Cerkovnikov sin Tone, ki je bil tudi med skrivači, je preskrbel ključ in tako so spravili v zvonik nekaj zaloge hrane. Toda rdeči vohuni so zvedeli za to skladišče mesa. V vas so pridrvele tri desetine rdečih miličnikov. Obkolili so cerkvico, izpraznili shrambo v zvoniku in za kazen odpeljali ženo cerkovnikovega sina.

Tone je bil ves zaskrbljen zaradi žene. Tudi ostali borec so bili v skrbeh in bi Tonetu radi pomagali. Odločili so se, da pošljejo glavnemu terencu naslednje pismo: „Dne... julija 1945 je bila od OZNE odpeljana M. Z. Otroci že več dni čakajo, da se vrne mati. Kot odgovorni terenec imate dva dneva časa, da se vrne M. Z. V nasprotnem primeru bodo ročne bombe napolnile vašo hišo, — Za izvršitev: Fr. P.“

Po nekako petnajstih urah je bila Tonetova žena že doma. Čeprav so bili skrivači le majhna skupina, so vendarle imeli domači terenci strah pred njo.

Naj v zvezi z notranjskimi skrivači navedem še tole: Ko so nekateri domobranci na vetrinjskem polju brali o preganjanju skrivačev doma, se jih je polastila želja, da bi se jim pridružili. V Argentini še živi priča, ki pripoveduje, da jih je novica o skrivačih pripravila do tega, da so odšli domov med skrivače in se tako rešili Teharja, kamor so odpeljali in kjer so pobili ostale domobrnce iz njihove skupine.

Notranjska skupina skrivačev, o kateri je govora v tem sestavku, je bila sestavljena iz fantov in mož, ki so pripadali različnim skupinam:

domobrancem, četnikom, plavim in podobno. Toda vsem je bil en sovražnik — komunist skupen in kadar so rafali rdečih strojnic zaropotali v njihove vrste, takrat je vsem brez izjeme iz srca lila čista slovenska kri. Orožje so imeli za samoobrambo. Zavedali so se, da bi bili napadi nasprotnika sedaj brez smisla in bi povzročali nepotrebne žrtve v okolici, kjer so se nahajali. Zgodilo se je npr., da je naša skupina skrivačev na robu gozda Pretržje zagledala partizansko izvidnico. Odločitev skrivačev je bila: če nas najdejo, se spopademo, toda od tu se ne premaknemo. Mi ne bomo streljali prvi. Partizanska izvidnica se je ustavila skoraj tik skupine skrivačev, le kakih sedem metrov stran. Starejši terenec Jože Furlan je dal naslednji ukaz: Tovariši, karkoli zagledate, da se premika, takoj streljajte.

Tedaj bi z malim pritiskom na prožilce svojih brzostrelk skrivači mogli postreliti vso izvidnico, kar bi pa lahko prineslo strašno nesrečo vsem ljudem v okoliških vaseh. Pa so tedaj dokazali, da niso krvi željna drhal, ampak disciplinirani vojaki, ki delajo po treznem premisleku. Tako postopanje jih je pozneje tudi rešilo in pripeljalo v svobodo. O tem pa prihodnjč.

Ateistični učitelj in Einstein

V mladinskem verskem listu „Ognjišče“, ki izhaja v Kopru, je zapisana izjava nekega ateističnega učitelja na neki slovenski šoli. Rekel je namreč, da je imel v mladosti versko vzgojo, da pa je kmalu spoznal, da je na „krivi poti“.

Tej učiteljevi izjavi je „Ognjišče“ odgovorilo z izjavo Nobelovega nagrajenca za fiziko Alberta Einsteina, enega največjih učenjakov in mislecev vseh časov. Ta mož je proti koncu svojega življenja izpovedal svoje prepričanje o veri takole:

“Verujem v osebnega Boga in mirne vesti lahko trdim, da nikdar v svojem življenju nisem bil naklonjen ateističnemu svetovnemu nazoru. Že kot mlad študent sem odklanjal znanstveno stališče osemdesetih let prejšnjega stoletja in se mi zdi Darwinov, Haecklov in Huxleyev nauk o razvoju obupno zastarel. Zavedati se moramo, da gre razvoj naprej, ne samo v tehniki, ampak tudi v znanosti, zlasti na področju naravoslovja. O večini predstavnikov te veje znanosti lahko trdimo: edini so si v tem, da si vera in znanost ne stojita sovražno nasproti; so pa seveda nekateri učenjaki, ki stojijo na istem stališču, kakor njihovi predniki okoli leta 1880. Kar zadeva mene, sem prepričan, da bi bilo človeštvo brez vere še danes na stopnji barbarstva. Vse sožitje bi se odvijalo v primitivnih razmerah, ki si jih danes ne moremo predstavljati. Prav vera je pomagala človeštvu do napredka na vseh področjih.“

Tako torej. Einstein, duševni velikan brez primere je verjel v Boga. Slovenski komunistični učitelj pa je že kot otrok prišel do spoznanja, da je na „krivi poti“.

Komunistično izrazoslovje

V Združenih državah Amerike je izšla knjiga, ki sta jo sestavila dr. Anthony Bouscaren in jezuit Fr. Lyons. V knjigi so naštetih izrazi in gesla, ki jih uporabljajo komunisti, skriti pod plaščem liberalne levice, socialistov, borcev za človečanske pravice in za mir itd. Knjiga je zelo poučna, posebno za tiste, ki še vedno ne razumejo komunističnega izrazoslovja, čeprav se ponavlja že toliko desetletij.

Naj v naslednjem navedemo nekaj odstavkov iz omenjene knjige:

Če kdo ne mara komunizma, ga levičarji proglasijo za nazadnjaka, konservativca, desničarja in slugo kapitalistov. Nasprotno so pa komunisti in njih sopotniki vedno „napredni“ borci za svobodo, človečanske pravice in razredno enakost, čeprav vsakdanja izkušnja kaže, da se te stvari nikjer tako ne teptajo kot ravno v komunističnih državah.

Levičarski bogataši so vedno vzorni delodajalci, ostali pa izkoriščevalci ljudstva. Za levičarje so diktatorji le tisti, ki se opredelijo zoper komunizem: Franco, Salazar, general Thieu v Saigonu, grški polkovniki; dočim so Tito, Mao, Naser, Castro, pokojni Hočiminh pa predsedniki.

Levičarsko časopisje poroča le o tistem, kar odobravajo komunisti: o grozotah grških ječ, o nasilju v Španiji, o pokvarjenosti saigonskega režima v Južnem Vietnamu, o izraelski „agresiji“, o južnoafriškem rasizmu, o demonstracijah zoper vietnamsko vojno v ZDA. Zaman pa iščemo novic o rododomu črncev s strani Arabcev v Biafri in Južnem Sudanu, ker pač Sovjetska Rusija podpira Arabce. Nikjer ne beremo obsodbe sovjetskih kazenskih taborišč, v katere še danes pošiljajo ruske pisatelje, če kritizirajo režim. Na Kubi so ječe polne nezadovoljnežev, a zgleda, da so te ječe pač hoteli v primeru z ječami v Grčiji, zato se o tem ne piše. Sovjetski vdor v Češkoslovaško je obramba socializma, ameriška podpora Izraelu pa netenje mednarodne napetosti. Če je kdo oropan svobode v vzhodnem bloku, molčijo sindikati, študentske organizacije in levičarski kulturniki; če pa se obsodi kakega levičarskega rogovileža v zapadnih državah, je takoj govora o nasilju policije in ideološki nestrpnosti oblasti. Če kdo začne gverilo zoper obstoječi demokratični red, ga levičarji takoj proglasijo za „patriota“. Če pa pride do zrušenja komunističnega režima, so to storile reakcionarne sile in izvedli plačanci ameriškega imperializma.

V Južnem Vietnamu so kruti le Amerikanci; Vietkong je pa krotka ovčka, ki še nikomur ni skrivil lasu, čeprav je znano, da so rdeči partizani le v enem samem mestu Hué pustili za seboj vrsto množičnih grobov, kamor so pometali svoje nasprotnike. Levičarji vedno zahtevajo volitve v Južnem Vietnamu, nikdar pa za Severnega; očitno je demokracija tam že „utrjena“.

Graditi mostove z nedemokratičnimi režimi na Vzhodu je hvalevredno, prav tako trgovati z njimi; imeti iste stike z Grčijo, Južno Afriko, Rodezijo pa je nemoralno. Režim v Saigonu je lutka Severne Amerike; Castrova Kuba, Naserjev Egipt in države varšavskega pakta pa demokratični za-

vezniki. Zahodnonemški politiki so vsi „revanšisti“ in naklonjeni nacistom; v Vzhodni Nemčiji pa, kjer je ogromno bivših nacistov našlo zatočišče v komunistični stranki, so pa vsi borci za mednarodni mir.

Če je na cest ranjen levičarski pretepač, se ga ovekoveči s slikami in s članki v časopisju in v revijah; če pa istočasno pade stražnik ob vršenju svoje službe, se ga molče preide ali celo sramoti. Vojaške parade v Sovjetski zvezi služijo utrjevanju miru, v zapadnem svetu pa pomenijo izzivanje miroljubnih ljudstev. Sovjetska zveza sme pošiljati orožje Nigeriji, Sov. Vietnamu in Egiptu, da teče vojna naprej; če isto stori Sev. Amerika in podpira Južni Vietnam, Čangkajška na Formozi ali Izrael, je to nedopustno.

|In tako bi lahko še in še naštevati. Najbolj žalostno pri tem pa je to, da temu načinu levičarskega izrazoslovja dnevno podležejo tudi premnogi pisci člankov in komentatorji na radiu in televiziji, čeprav so osebno iskreni demokrati. Dokaz, da ne znajo misliti s svojo glavo in da se jim zdi prjetneje tuliti z volkovi kot postaviti se na lastne noge.

Ali smo res „zamudniški“

Bojan Štih, bivši ravnatelj ljubljanske Drame, rad govori in piše o slovenskem zamudništvu. Ni prvi, ki to govori in piše. So bili in so še nekateri, ki silno radi pljujejo v lastno slovensko skledo, katerim se zdi slovensko kulturno in politično življenje skrajno primitivno in ki so prepričani, da se je šele z njimi začelo pravo in resnično globoko slovensko kulturno in politično življenje.

O slovenskem zamudništvu oziroma nezamudništvu je med drugo svetovno vojno govoril v Rimu svojim prijateljem bivši voditelj primorskih Slovencev **dr. Janko Kralj**.

Podpisani sem tedaj poslušal dr. Kralja in se spominjam, v kako krepkih besedah je tedaj risal slovensko zgodovino. V razgovoru je bila primerjava slovenskega naroda z drugimi narodi. Dr. Kralj je med drugim dejal, da smo Slovenci že poznali demokracijo (ustoličenje na Gosposvetskem polju), ko pri drugih narodih ni bilo ne duha ne sluha o demokraciji; da smo bili eden izmed redkih narodov v Evropi, ki ni podlegel novi nemški veri — protestantizmu, čeprav jo je skušalo plemstvo vsiliti svojim slovenskim podložnikom in čeprav se je širila v zapeljivi obliki — v slovenski knjigi Primoža Trubarja; da smo bili eden izmed prvih narodov, ki se je z lastnimi sredstvi skušal otresti analfabetizma (Slomškove nedeljske šole) in da smo zato imeli v Evropi najmanjši procent analfabetov (zasluga komunistov je, da smo to prvenstvo izgubili). Dalje je dr. Kralj podčrtal slovensko prizadevanje za gospodarsko osamosvojitvev (Krekove zadruga). Ko je val liberalizma zajel vso Evropo in ujel v svoje mreže velike katoliške države (Italijo, Španijo, Avstrijo), med Slovence ni mogel prodrati. Glede števila časopisov in knjig ki gredo med slovensko ljudstvo, smo bili po mednarodnih statistikah na

prvem mestu, za kar je imela Mohorjeva družba velike zasluge. In končno: kaj smo pokazali Slovenci v boju zoper komunizem. Ko se je veliki svet komaj zavedal nevarnosti komunizma, so se pri nas možje kot npr. škof dr. Gregorij Rožman, prof. Ernest Tomec, dr. Lambert Ehrlich, dr. Aleš Ušeničnik vneobavili s to nevarnostjo in poučevali slovensko ljudstvo, posebej pa še mladino o tem strupu. Ali ni bil prav zato odpor med Slovenci zoper komunizem, je vzklilnikl dr. Kralj, „spontan in izredno oster in bi tudi bil uspešen, ko bi tudi drugi, večji narodi tako dobro poznali komunizem in se mu postavili v bran tako krepko, kot se je postavil slovenski narod.“

(Nato je dr. Kralj prešel na dogodke med prvo svetovno vojno in na majniško deklaracijo. Rekel, da more služiti boj slovenskega naroda za svojo svobodo in samostojnost za vzor vsem drugim narodom. Z najmanjšimi sredstvi in žrtvami smo dosegli največje uspehe. Pomagali smo zrušili enega največjih sovražnikov slovenskega naroda — nemško avstro-ogrsko monarhijo. Kot rdeča nit se skozi vso slovensko zgodovino vije napreden in svobodoljuben duh slovenskega naroda in njegovih vodnikov, ki so brez vsake demagogije v vseh važnih trenutkih slovenske zgodovine storili to, kar je bilo v tistem trenutku potrebno in primerno storiti.

Take so torej bili misli dr. Kralja o slovenskem „zamudništvu“.

Danes se nam zdi gorvorjenje o slovenskem zamudništvu še posebej žaljivo za slovenske protikomunistične borece, ki so se v teku druge svetovne vojne, ki jo je komunizem izrabil za svoj revolucionaren pohod po svetu, kot prvi v Evropi z orožjem uprli komunističnim partizanom in jih uspešno preganjali. Če kljub temu danes vladajo v naši domovini komunisti, ne vladajo zaradi „zamudništva“ slovenskega ljudstva, ampak zaradi silne kratkovidnosti Angležev in Amerikancev, ki sedaj plačujejo račune za to kratkovidnost.

Rudolf Šmersu

— — —

MONSIE. ANTON OREHAR: VARUJMO SE RAZCEPLJENOSTI

V nedeljo, 7. decembra 1969 je bila v Slovenski hiši v Buenos Airesu komemoracija za dr. Mihom Krekom. Začela se je s sv. mašo zadušnico, ki jo je daroval direktor slovenskih dušnih pastirjev v Argentini monsig. Anton Orehar. Po evangeliju je v svojem govoru vzporejal nauke iz nedeljskega bogoslužja o sv. Janezu Krstniku z življenjem pokojnega dr. Mihe Kreka. Svoj globoki govor je sklenil z naslednjim pozivom:

„Ob njem (dr. Kreku) se učimo tudi mi povedati o vsem svojo misel, čeprav različno od drugih, da je le prava in brez žalitve.“

„Varujmo se razcepljenosti, ki pušča novemu rodu malo sigurnosti za bodočnost, ki jim morda skriva trdo življenje. Tudi naša razcepljenost v borbi proti komunizmu krepi komunizem v sebi in krepi njegov vpliv med nami.“

Kdo je napreden in kdo je konservativen

V največjem argentinskem dnevniku "Clarinu" je njegov gospodarski uvodničar Cavour napisal zanimiv članek o naraščanju prebivalstva v nerazvitih državah. Ponavlja znano dejstvo, da narašča prebivalstvo v gospodarsko nerazvitih državah veliko hitreje kot v industrijsko visoko razvitih. V Južni Ameriki npr. narašča število prebivalstva skoraj še enkrat hitreje kot v Severni Ameriki.

Cavour pravi, da povzroča to naraščanje težke skrbi raznim ekonomistom in sociologom, ki vidijo rešitev tega grozečega problema edino v kontroli rojstev. Namesto, da bi napadli zlo pri korenini, ga napadajo v njegovih posledicah. Korenina zla je namreč v zaostalosti dežel, v veleposesniških odnosih, ki so močno podobna tlačanskim odnosom, v nepravilni razdelitvi naravnih dobrin, v brezmejnem izkoriščanju naravnih bogastev in ljudstva v teh gospodarsko nerazvitih deželah.

Poglavar katoliške cerkve — nadaljuje Cavour — je bil tisti, ki je dal resnično globok in naravnost revolucionaren odgovor na vprašanje tako imenovane „demografske ensplozije“ v svoji znani okrožnici „O človeškem življenju.“ Papež pravi namreč v okrožnici, da se težave revščine ne dajo premagati s tem, da se zatočemo k metodam in sredstvom, ki so človeka nevredna in ki si jih moremo razložiti samo v nekem strogo materialističnem gledanju na človeka samega in njegovo življenje. Resnična rešitev se nahaja samo v gospodarskem in socialnem razvoju, ki spoštuje in pospešuje resnične človekove vrednote, tako individualne kot socialne. Težki problemi nastajajo zaradi premajhne modrosti vlad, nezadostnega smisla za socialno pravičnost, zaradi sebičnega monopola ali pa tudi zaradi obsodbe vredne vnemarnosti za napore in žrtve, ki so potrebne, da se zagotovi dvig življenjske ravni kakšnega naroda in vseh njegovih sinov.

Borba zoper „demografsko ekspanzijo“ t. j. zoper veliko naraščanje rojstev v gospodarsko zaostalih državah zahteva dela in žrtve, zahteva pravično porazdelitev dohodkov, zahteva industrijskih naprav, pametne agrarne reforme itd. Seveda vse to ne ugaja mednarodnim finančnim organizmom, ki bi radi še nadalje dobivali iz nerazvitih držav cenene surovine, ne da bi tem državam pomagali pri njihovem razvoju. Ti kapitalistični in monopolistični krogi označujejo cerkveno učenje, vsebovano v okrožnici „O človeškem življenju“, za konzervativno, ko je v resnici napredno, naravnost revolucionarno napredno. Seveda pa to učenje izpodjeda stare kapitalistične privilegije v zaostalih državah. Cerkev zahteva napredek, razvoj, pravičnost, kapitalistični ekonomisti in sociologi pa zahtevajo kontrolo rojstev. Kakšna razlika! Kdo je torej napreden in kdo konzervativen?

Ob 25-letnici vetrinjske tragedije

Pred devetindvajsetimi leti se je začelo: aprila meseca leta 1941 sta v usodo in življenje slovenskega naroda brutalno posegla nacistični in fašistični okupator. Naš narod je moral ponovno na križev pot. Še vse hujši in strahotnejši je bil od tistega v letih 1914 do 1918, ki ga je v Podobah iz sanj sodoživljal veliki Ivan Cankar.

Tujim okupatorjem se je pridružil še domači krvnik, slovenski komunizem. Pred seboj je imel jasen cilj — komunistična revolucija. Doseči jo je hotel za vsako ceno, brezobzirno, s krvavim nasiljem, točno po načrtu in navodilih: „...V fizičnem uničenju sovražnika ne sme biti nikakega prizanašanja. Vsakršen znak človeškega čustvovanja, ki bi ga proletarstvo kazalo nasproti razrednim sovražnikom med oboroženo borbo, ustvarja samo nove težave in lahko dovede do poloma vsega gibanja, če se razmere obrnejo proti nam... Najprej je treba pobiti vse voditelje na drugi strani, nato pa še iztrebiti vse tiste, ki bi se utegnili zoperstavljat uspehu vstaje...“

Pot našega naroda na Kalvarijo je bila posejana s strahotnimi žrtvami. Okupatorji so množično izseljavali, odpeljavali ljudi v vojsko, na prisilno delo, v konfinacijo; požigali so domove in vasi, streljali talce, polnili koncentracijska taborišča.

Komunisti so s svoje strani izzivali okupatorja, da je še bolj besnel nad nedolžnim in mirnim prebivalstvom. Tej vrsti strahovlade so pridali še svojo: začeli so s pobijanjem lastnih bratov, z likvidacijami. Pod bratomorno komunistično roko so začeli padati zavedni Slovenci: politični voditelji, ideološki nasprotniki, inteligenti in preprosti, duhovniki in laiki. Njih edina krivda je bila: niso bili komunisti.

Dolga je bila pot na Kalvarijo, celih pet let, številne so bile žrtve, toda najstrahotnejša je bila Golgota. Pred petindvajsetimi leti se je dopolnilo gorje našega naroda. Ni bilo dovolj, da je na tisoče naših ljudi pomrlo v Gonarsu, na Rabu, v gramozni jami pri Ljubljani, v Dragi, v Rižarni, v Matthaussnu, v Dachauu in drugje. Komunistični oblastniki v Sloveniji in Jugoslaviji so praznovali prevzem državne oblasti s pokolom deset tisoč slovenskih ljudi, ki so jih Titovemu režimu izročili angleški zavezniki. Meseca maja in junija leta 1945 so umirali slovenski možje in fantje, cvet slovenskega naroda. Strti cvetovi v mesecu cvetja! Komunistični „osvoboditelji“ so jih zverinsko mučili in pobijali ter metali v množične grobove pri škofiji Loki, po gozdovih okrog Celja, po rudniških jamah okoli Hrastnika in Trbovelj, največ pa v Kočevskem Rogu.

Ta pokol je strahoten, pretresujoč spomenik Titovega slovenskega rodomora. Zanj nosijo odgovornost vodilni slovenski komunisti Kardelj, Kidrič in drugi, formalno odgovorni pa so tudi Josip Vidmar in vsi takratni člani Izvršnega odbora OF: Jože Pokoren, Tone Fajfar, Edi Kocbek, Mitja Ribičič.

Mesec junij in julij sta torej veliki slovenski vernih duš dan. Naj bosta spomin na tragične žrtve vetrinjske žaloigre, obenem pa tudi spomin na vse žrtve okupacije in revolucije.

K. M. (Gorica)

† Silvo Černetič

V mesecu novembru 1969 je v domovini umrl profesor Silvo Černetič, eden izmed prvih članov Slovenske legije v Ljubljani in pozneje domobranski poročnik in poveljnik 113 čete v D. M. v Polju.

Pokojni Černetič je bil že kot dijak vodilna osebnost zaradi svoje delavnosti in načelnosti. Bil je član dijaškega in pozneje šempetrskega Orla. Po razpustu Orla se je pridružil mladcem, ki jih je organiziral prof. Ernest Tomec. Živahno je sodeloval tudi v katoliških akademskih društvih, pri športnem klubu „Planina“ in drugih.

Študiral je na ljubljanski univerzi matematiko in je bil znan kot odličen matematik. Toda komunistični režim mu ni hotel dati službe v šolah. Preživel je se je z instrukcijami. Zadnja leta pa je dobil skromno službo pri odseku za tehnološko slovensko terminologijo pri Akademiji znanosti in umetnosti.

Pok. Černetič je bil odločen in hraber protikomunistični borec in sicer je bil topniški častnik Slovenskega Dodobranstva. Po končani vojni je bil zaprt. Življenje mu je rešila okoliščina, da je bila njegova mati sestrična matere znanega komunističnega voditelja Toneta Tomšiča.

Pravični Bog naj mu nakloni večni mir in pokoj!

J. D.

Dragi Silvo! V zadnji dobi aktivnega domobranstva, pred umikom iz domovine, si bil dodeljen na čelo 113. četi. Tu je bilo najino prvo srečanje. Po kratkem času sva si postala dobra prijatelja in cenil sem Tvojo umirjenost ter trezno razsojanje v kočljivih zadevah. Tvoja resnost in pravičnost je vzbujala avtoriteto. V Tebi ni bilo sovraštva in zato si užival ugled. Obsojal si zločin, zato s komunizmom nisi mogel sodelovati. Bil pa si pravičen tudi do nasprotnika.

5. maja 1945 sva se ločila na postojanki, ker sem bil dodeljen spremstvu begunske kolone proti Tržiču. Poslovala sva se in si želela srečno pot. Zelo si skrbel, kaj bo s Tvojo mamo in sestro in prosil si, da bi ju spremljal. Kako rad sem Ti ustregel, ker sem videl Tvojo otroško iskreno ljubezen do matere in sestre.

Le Bog ve, kaj si pretrpel na umiku in presunila me je novica, ki sem jo zvedel v Vetrinju, da Te od Tržiča dalje po hudih borbah s partizani niso več videli. Zmolil sem očenaš za Tvojo srečno rešitev.

Po nekaj več kot 24 letih berem v Svobodni Sloveniji, da v domovini po nevarni trombozi zate ni bilo prostora v bolnišnici in so nepravični poplačali Tvojo pravičnost s tem, da so Ti pospešili prezgodnjo smrt.

Bog Ti bodi pravičen sodnik in lahka naj Ti bo rodna zemlja.

Rudi Hirschegger

† **Podpolkovnik Andrej Glušič**

Dne 11. januarja je v Arlingtonu pri Washingtonu umrl Andrej Glušič, generalštabni major v jugoslovanski vojski in nato podpolkovnik ter načelnik štaba slovenskih čet Jugoslovanske vojske v domovini. Rojen je bil v Mokronogu leta 1906. Končal je višjo šolo vojne akademije ter se posvetil topografiji. Takoj v začetku druge svetovne vojne se je povezal z generalom Dražo Mihajlovičem. Spomladi leta 1942 so ga Italijani z drugimi častniki vred poslali v taborišče v Gonars. Ko se je vrnil iz Gonarsa, je postal načelnik glavnega stana J. v. v. d. in poveljnik za vzhodno Slovenijo pod vodstvom generala Ivana Prezlja. Na Vidov dan leta 1944 ga je aretirala Gestapo in odpeljala v Dachau. Ob koncu vojne je pok. Glušič s sodelovanjem dr. Zdravka Kalana storil vse, kar je bilo v njegovi moči, da bi bili izpuščeni zaprti domobranski častniki in drugi zavedni demokratični Slovenci.

Po končani vojni je živel nekaj časa v Münchnu, kjer je skupaj z dr. Zdravkom Kalanom in prof. Vinkom Lipovcem izdajal mesečnik „Slovenija“. Nato se je preselil v Združene države, kjer je dobil službo v obrambnem tajništvu v činu brigadnega generala ter je bil zaradi svojega strokovnega znanja zelo spoštovan.

Zveza SPB je na krsto pokojnega položila venec. Bog mu bodi pravičen plačnik.

J. M.

NAŠI JUBILANTI

Štefan Drenšek — petdesetletnik

Kdo ne pozna bivšega domobranca in odločnega protikomunista Štefana Drenška, pevovodjo Slovenskega pevskega zbora v San Justo? Nekoč se je s puško boril zoper komunistično drnal, danes nadaljuje ta boj z vsestranskim javnim delom.

Naš jubilar se je rodil v Mačkovcu pri Žužemberku. Ker je že v mladosti kazal veselje do petja, so ga starši poslali na orglarsko šolo v Ljubljano, kjer se je pod vodstvom kanonika in skladatelja dr. Kimovca usposobil za odličnega pevovodjo. Po končani orglarski šoli pa se ni mogel in tudi ni hotel več vrniti v domači kraj, ki so ga med tem zasedli komunisti. ki so mu tudi ubili brata Feliksa. Kot odločen protikomunist se je med prvimi uvrstil med domobrance. Leta 1945 se je umaknil na Koroško, pozneje se je preselil v Argentino, se posvetil stavbarstvu in se poročil z gospo Mileno rojeno Knavs. Svoj prosti čas pa še vedno posveča petju in delovanju v slovenskih protikomunističnih organizacijah.

K njegovi petdesetletnici mu vsi prijatelji in znanci, zlasti pa še vsi protikomunistični borci, iskreno čestitamo z željo, da bi mu dobri Bog še dolgo naklonil zdravja in moči za javno delo med slovenskimi izseljenci.

U.

Zbornik Svobodne Slovenije

Tudi ta Zbornik je dokument živega slovenstva. Ni to samo po obsegu največja in najobsežnejša slovenska knjiga v zdomstvu, ampak je tudi po vsebini najbolj „naša“, porojena iz najbolj pristnih slovenskih prvin, prežeta slovenskega in krščanskega duha — spomenik slovenske protikomunistične emigracije.

Zbornik 1969 je posvečen petdesetletnici ustanovitve slovenske univerze in tridesetletnici Slovenske akademije znanosti in umetnosti v Ljubljani.

Prvi obširen članek je nadaljevanje razprave o boju slovenske manjšine na Koroškem (sestavil dr. Anton Podstenar). Gotovo je to ena najboljših in najbolj dokumentarnih razprav o naših koroških rojakih.

Sledi poglavje „Razprave — Dokumenti — Pričevanja“, ki vzbuja vsako leto veliko pozornost. Tudi letos je to poglavje bogato. Naj omenimo samo nekaj naslovov: Očetje in sinovi (v katerem dr. Milan Komar razloži mladinske revolucionarne upore); Na višini časa, na višini našega časa (dr. Vinko Brumen); Samoodločba narodov v Sovjetski zvezi od Lenina do Brežnjeva (dr. Tine Debeljak); Atentat na Stjepana Radića, resnica o ravnanju dr. Korošca (dr. Miha Krek); Dr. Korošec, sporazum s Hrvati in Slovenci (Jožko Krošelj); Ko nisem bil človek (spomine iz Dachau-a popisal Andrej Tišler). Pokojna dr. Miha Krek in Jožko Krošelj sta s svojima prispevkoma osvetlila vlogo dr. Antona Korošca tako ob znanem atentatu v belgrajskem parlamentu kakor tudi pozneje ob sklepanju sporazuma s Hrvati.

V poglavju „Slovenstvu v čast — narodu v ponos“ so letos objavljeni življenjepisi dr. Ivana Žužka D. J., dr. Alojzija Šuštarja in dr. Franca Mihečiča. V poglavju „Naši gorniki“ po so opisani uspehi naših pogumnih planincev, ki se odlično uveljavljajo v Argentini.

Poglavje „Proslave ob 50 letnici prve slovenske vlade“ je nehote lep spomenik dr. Mihi Kreku. Objavljeni so v tem poglavju vsi govori dr. Kreka v Argentini ob njegovem zadnjem obisku v oktobru 1969. Iz teh govorov je razvidna veličina tega — sicer tako skromnega — našega političnega vodnika.

V „Razgledih“ so objavljeni leposlovni sestavki (želeli bi jih še več), Glasovi iz domovine in Slovenci v zamejstvu. Posebno poglavje je namenjeno Slovincem v izseljenstvu. S posebnimi članki se Zbornik spominja umrlih dr. Petra Celestina Jelenca, profesorja Jakoba Šolarja in urednika Jožka Krošlja, ki je v tem Zborniku objavil svoj zadnji članek (o dr. Korošču). Zbornik zaključuje že tradicionalna razprava Janka Hafnerja „O planetnem veku“.

Kdor se že zanima za slovenske probleme in mu v prsih še bije slovensko srce, naj vzame v roko Zbornik. Ne bo mu žal!

Dr. K.

Matice mrtvih, tretji zvezek

Izšel je tretji zvezek Matice mrtvih, ki ga je izdal in založil Zgodovinski odsek Zveze DSPB Tabor. Tudi tretji zvezek ima isto žepno obliko kot prva dva zvezka. Ima 134 strani.

V tem tretjem zvezku je opisan nastanek in delovanje Slovenskega domobranstva v Ljubljanski pokrajini, Gorenjskega Domobranstva, Varnostnih straž na Primorskem ter četnikov. V zvezi s Slovenskim domobranstvom je opisan položaj na Dolenjskem, Notranjskem in v Ljubljani, dalje je opisana sestava S. D., sestava čet in udarnih bataljonov. Opisano je nekaj domobranskih borb ter končno umik na Koroško. V zvezi z Gorenjskim Domobranstvom je opisano delo gorenjskega centra in sestava Gorenjskega Domobranstva. Pravtako je opisan nastanek in delovanje primorskih domobrancev. Posebno poglavlje je posvečeno četnikom, posebej še delovanju Jožeta Melaherja — Zmagoslava na Štajerskem.

Kakor že prva dva zvezka, tako ima tudi tretji zvezek imenik padlih in pomorjenih v letu 1944. Na prvem mestu so zapisani domobranci, pokopani v Gaju junakov na Orlovem vrhu na ljubljanskem gradu. Sledijo imena domobrancev, ki so padli v bojih od setembra 1943 do maja 1945. Zapisana so tudi imena mučenih in pomorjenih v letu 1944.

Tudi za ta zvezek velja, kar smo zapisali o prvih dveh zvezkih v Vestniku: prav bi bilo, da bi šlo čim več teh knjižic čez mejo v domovino. V emigraciji pa naj jo dobi v roke zlasti mladina da bo videla, kakšen boj so bili njihovi očetje za svobodo slovenske domovine in bo tudi videla, kdo so bili tisti, ki so šli v boj za svetinje slovenskega naroda.

Sm R

JAVNO DELO IN TRPLJENJE

Dosledna pot v zdomstvu ni lahka, ne vabi častihlepnih, za bleščečimi karierami težečih src. A utegne pritegniti nekaj resnejših ljudi, ki jih zunanji blesk ne mika, ki vedo, da je vsaka pot navzgor pot trpljenja, da izogibanje trpljenju odpira na široko vrata infantilizmu, življenski nezrelosti in človeka nevredni plitvosti. Kdor ne trpi do krvi, je dejal Cankar, nikoli ne dozori in ostane otrok do smrti. Izbirati si pot javnega dela v zdomstvu, pomeni izbrati si še dodaten križ, poleg splošno človeškega in potem zdomskega. Naša topla misel gre tu k mladini, k njeni neizčrpnosti življenski radodarnosti, k njenemu plemenitemu pogumu, k njenemu odklanjanju lagodnega konformizma.

—rnr v Svobodni Sloveniji — 11-12-69.

ZA ENOTNO ORGANIZACIJO BORCEV

Dokumenti

(Nadaljevanje)

XIII. Dopis D. S. P. B. Koordinacijski komisiji

Buenos Aires, 16. novembra 1969.

P. n. Koordinacijski komisiji
za uresničenje ciljev „Domobranskega povabila“
SLOVENSKA VAS

Potrjujemo prejem Vašega dopisa z dne 15. septembra 1969, kateremu je bila priložena Izjava z dne 27. avgusta 1969.

Ponavljamo svoje stališče, ki smo ga javno objavili v slovenskih tednikih v Buenos Airesu (Svobodni Sloveniji in Oznanilu), da namreč iskreno pozdravljamo „Domobransko povabilo“ in da smo vedno, kot preje tudi sedaj pripravljeni na iskrene razgovore za spet enotno bojevniško organizacijo. Z dopisom z dne 1. junija 1969, ki je bil naslovljen na g. Maksa Jana, smo se zahvalili za misel glede enotnosti in edinosti obeh obstoječih bojevniških organizacij in prosili g. Jana, da nastopi kot posrednik za uresničenje ideje „Domobranskega povabila“.

Ker nismo vedeli, kakšno stališče je zavzelo D.S.P.B. Tabor, smo Vas v svojem dopisu z dne 5. septembra 1969 prosili, da nam sporočite to stališče. Na ta dopis nismo prejeli odgovora, pač pa sklepamo iz Vaše izjave, v kateri pravite, da „upoštevaje odgovore, ki smo jih doslej prejeli, smatramo skoraj za nemogoče doseči popolno edinost“, da je bil odgovor D.S.P.B. Tabor negativen.

Tudi na Vaš novi predlog, da naj se ustvari Zveza ali Konfederacija vseh domobranskih društev in listov, odgovarjamo, da nanj pristajamo in ga sprejemamo, čeprav smo sicer prepričani, da je želja ogromne večine vseh protikomunističnih borcev in vse ostale protikomunistične emigracije, da naj bi imeli vsi borci enotno organizacijo z enim glasilom in da naj bi vsi delali v edinosti za skupne ideale t. j. za rešitev domovine izpod komunističnega jarma.

Za starešinstvo D.S.P.B.:

Tajnik: R. Bras l. r.

Starešina: M. Benedičič l. r.

Vetrinjska tragedija in obiski domovine

Dragi gospod urednik! V roke mi je prišlo pismo bivšega domobranca, ki živi v Evropi in ki v zvezi z neko potovalno agencijo organizira izlet bivših protikomunističnih borcev po Evropi v času 25 letnice pokolja slovenske narodne vojske. V tem potovalnem načrtu je obisk nekaterih večjih evropskih mest, obisk begunskih taborišč, obisk koncentracijskih taborišč v Nemčiji, obisk Vetrinja in obisk domovine.

Ne morem razumeti, kako je mogoče spraviti v sklad obisk Vetrinja z obiskom domovine. V Vetrinju se bodo protikomunistični borci spominjali tistih strašnih dni, ko so brezvestni Angleži izročali komunistom naše brate, ki so jih nato zverinsko poklali. Takoj nato pa bodo šli tja, kjer imajo ti morilci svojo oblast. Ali more protikomunistični borec to storiti? Kje sta njegova čast in ponos?

Obisk Vetrinja je gotovo lepa pijetna stvar in prav gotovo ni nihče proti temu obisku. Toda združiti to romanje z obiskom domovine pa je ne samo nečastno in domobranca nevredno, ampak je naravnost sramotno omalovaževanje tistih tisočev, ki so jih komunisti pobili že po končani vojni.

Niko Zupančič

Revolucije

Gospod urednik! Gotovo ste že sami opazili, kako radi nekateri opletajo z besedo revolucija, revolucionarno gibanje, revolucionarni upor, revolucionarna vlada, revolucionarno krščanstvo, itd. Nekateri te besede naravnost opajajo in mislijo, da bodo že samo s ponavljanjem te besede rešili vse probleme, ki tarejo svet. Pri tem pa pozabljajo ali pa sploh ne vedo, da ponavljajo komunistično gesla in da so — čeprav nevedo in nehote — v komunistični službi.

Kdo danes pripravlja revolucijo in komu služi revolucija? Samo komunistom! Od konca druge svetovne vojne pa do danes so vse revolucije sprožili in vodili komunisti. Mnogokrat pa so jim razmere za uspešen potek revolucije pripravljali „koristni bedaki“, različni neuravnovešeni „kristjani“, presiti in zdoščaseni sinovi pokvarjenih bogatašev itd.

Kar pa je zelo žalostno, je to, da se celo med slovenskimi emigranti najde kdo, ki se ogreva za revolucijo. V domovino je prišlo čez mejo nekaj letakov, ki so pozivali Slovence v domovini, da naj organizirajo revolucionarne upore, sabotaže in podobno. Kako malo čuta odgovornosti in kako malo smisla za realizem je v takih „revolucionarjih“, ki iz varnega zapečka v Italiji ali drugod navdušujejo rojake doma za revolucionarne upore.

Nihče ne dvomi, da so razmere za železno zaveso take, da bi bila revolucija moralno opravičena. Toda z nekaj letaki in javnimi članki ni mogoče pripravljati in voditi revolucije. Demagogija ni še nikdar rodila pravega uspeha.

Franc Janežič

Čemu to?

V nekem emigrantskem listu so pod posebnim zaglavjem objavljeni kratki — večinoma dobri — članki, ki pa se redno končajo s pikrimi napadi in strelicami zoper druge delovne in zaslužne emigrante, ki s svojim javnim delom že leta in leta dokazujejo, da so odločni protikomunisti. Vprašamo pisca in urednika tega lista: Ali imajo taki neprestani napadi res kak smisel. Ali bodo taka neprestana sramotenja in smešenja morda dosegla to, kar si vsi iskreno želimo, da bi se vsa slovenska protikomunistična emigracija združila v delu za skupne ideale in v boju zoper skupnega sovražnika?

S. T.

Delavski raj

Komunisti so pred in med revolucijo doma trdili, da bodo ustvarili delavstvu pravi raj na zemlji, ko bodo dobili oblast v svoje roke. Oblast so po zaslugi zaslepljenih zapadnih zaveznikov dobili v roke. Poglejmo, kakšen delavski raj so ustvarili!

Delavci v reškem pristanišču so prekinili delo. Ladje so stale v pristanišču, delavci pa stavkali. Reškemu pristanišču se ne godi najbolje. Lansko poslovno leto so končali z 1,2 milijarde starih dinarjev zgube. Zdaj so hoteli to zgubo vsaj delno poravnati iz delavskih žepov, prav zato pa je zavrelo.

Posebna komisija je pripravila odločbe o ukinitvi prevozov, nadomestil za bolniški stalež, nadurnega dela. O vsem tem so sklepali brez vednosti delavcev.

Ko so delavci zvedeli, da za nadurno delo ne bodo več dobili posebnega plačila, so zapustili delo. Klicali so vodstvo podjetja na pogovor, vendar nihče ni prišel na posvet. Delavci so poslali delegacijo v druge delovne organizacije.

Okrog devetih dopoldne (2. junija) so delavci vzeli kole, s katerimi pregrajujejo tovor, in odšli proti direkciji podjetja. Delavci so zasedli vsa nadstropja, uslužbence pa so napodili iz pisarn.

Kazimirja Jelovca, generalnega direktorja, so podili po mestnih ulicah in ga pretebali, nazadnje pa se je zatekel v hotel Bonavia. Dr. Joška Vučkova so pretepli v hotelski recepciji. Josip Čujec, finančni direktor, se je ho-

tel skriti v poslopje „Torpeda“, podili pa so ga po mestu in kričali „Primate tatu!“ Luški delavci so obračunali tudi s predsednikom sindikata, glavnim analitikom, šefom kadrovske službe, predsednikom luškega komiteja Zveze komunistov in drugimi.

Delavci so prekinili delo predvsem zaradi zmanjšanja osebnih dohodkov. Pas bo najbrž res treba zategniti, toda nikakor ne toliko, kot je predlagalo vodstvo podjetja. Predvsem pa delavcem ni nihče pojasnil in dokazal, da je to edini izhod.

Kaj podobnega se v povojni Jugoslaviji še ni zgodilo. Še nikjer niso podili uslužbencev iz uprave po ulicah kot se je to zgodilo na Reki. Nekateri uslužbenci iz strahu ne prihajajo na delo in ne spijo v svojih stanovanjih.

Sedem izgrednikov je v preiskovalnem zaporu.

Stavkali so tudi luški delavci v Pločah. Sedem ladij je čakalo na natočevanje ali iztovarjanje, 700 delavcev pa je tri dni zapustilo delo.

Kdo je večji Slovenec, kdo je večji protikomunist?

Gospod urednik! Zdi se, da Slovenci radi tekmujejo in ne brez uspeha. Imamo dobre telovadce, smučarje, šahiste itd. Tudi Slovenci v emigraciji radi tekmujejo. Pred leti se je razvila velika tekma v tem, kdo je večji Slovenec. Tedaj so se pojavili novi rekorderji, ki so skušali popolnoma zasenčiti take Slovence kot so bili npr. dr. Anton Korošec ali škof dr. Gregorij Rožman, da dr. Miha Kreka sploh ne omenjam. Pa so se tekmovalci kmalu utrudili in samo še tu in tak kak zapozneli tekmovalcev skuša dokazati svoje slovensko prvenstvo.

V zadnjem času pa se razvija druga tekma: kdo je večji protikomunist. In tudi pri tej tekmi se dogaja, da najbolj vpijejo tisti, ki imajo najmanj pokazati. Tem tekmovalcem seveda ni težko zmagovati, kajti večina, velika večina resničnih in pravih protikomunističnih borcev počiva v znanih in še bolj neznanih grobovih in se jim torej te konkurence ni treba bati.

Ali ni smešno, gospod urednik, da se gremo slovenski emigrantje po 25 letih emigrantskega življenja take tekme. Ali ne bi bilo boljše, da tekmuje v tem, kdo bo boljši človek, kdo bo bolj strpen, obziren, spoštljiv, ljubezniv, uslužen, skromen, brez samohvale; kdo bo pokazal več srčne kulture in ljubezni do bližnjega?

Pozdrav!

R. M. (Rim)

Uničevanje slovenske mornarice

Slovenci imamo majhen košček jadranske obale. Brali smo članek v ustaških časopisih, v katerih je bilo zapisano, da tudi ta majhni košček ni slovenski in bi ga bilo treba torej prepustiti Hrvatski. Tudi smo brali v ustaških časopisih, da bi bilo treba uničiti slovensko mornarico.

Te zahteve po uničenju slovenske mornarice pa ne postavljajo samo nekateri ustaški pisci v zdomstvu. Uničenje slovenske mornarice zahtevajo in ta cilj z vsemi sredstvi zasledujejo tudi Hrvatje doma — komunisti in nekomunisti.

Poglejmo nekatera dejstva. V Piranu je bila ustanovljena slovenska ladijska družba „Splošna plovba“. Vodijo jo slovenski pomorski strokovnjaki. Kljub vsej komunistični birokraciji, centralizmu in drugačnim oviram, je ta družba lepo napredovala. Ima vedno več modernih ledij in vedno več dobro izvežbanih pomorskih častnikov in mornarjev.

Je pa ta družba ves čas svojega obstoja Hrvatom trn v peti. Ne gre jim v račun, da bi imeli tudi Slovenci dobro razvito mornarico. Ves zaslužek na morju hočejo imeti zase. Vse donosne morske proge hočejo imeti Hrvati v zakupu, in na teh progah ladje Splošne plovbe ne smejo vaziti. To so zlasti proge iz Sredozemlja v Severno in Južno Ameriko. Splošni plovbi so ostale na razpolago malo donosne ali celo nerentabilne morske proge. Da niso ostale slovenske ladje popolnoma brez dela, je morala Splošna plovba nekatere svoje ladje vključiti v Jugolinijo s sedežem na Reki in so slovenske ladje plule pod zastavo Jugolinije, in je seveda tudi večina dobička šla v blagajno Jugolinije. V zadnjem času pa se dogaja, da Jugolinija slovenskih ladij noče več najemati. Tako se je Splošna plovba znašla v skoraj obupnem položaju. Donosnih morskih prog nima, njene ladje nimajo dela in Jugolinija, ki ima vse donosne proge v zakupu, jih noče več najemati! Kaj storiti?

„Za svojo osebo sem prepričan, da nam bo čas dal prav in nas popolnoma opravičil, čeprav še morda ne tako kmalu. Angleži in Amerikanci bodo enkrat postavljeni pred odločitev. Če za Balkance ne bodo pripravljeno kaj storiti, bodo morali zaradi sebe in drugega sveta, da ga obvarujejo komunističnih eksperimentov. Tu sta dva sveta, ki nimata zdaj nič več skupnega. Vezala ju je samo borba proti nacizmu. Ta je končana in sedaj nujno ostanejo samo sporne točke. Poznamo komunizem, ki je satanizem in teroristični totalitarizem, neprimerno doslednejši kot fašizem in nacizem. Pa ne vem, če mi tamkaj verjamejo. Če ne, se bodo sami prepričali.“

Škof dr. Gregorij Rožman

Vodstvo Splošne plovbe se na vso moč trudi, da bi našlo najemnike za svoje ladje. Nedavno se je zgodilo, da je dve slovenski ladji, ki jih je Jugolinija črtala iz svojega najemniškega seznama, vzela v najem velika japonska družba Nippon Yusen Kaisha ter bosta sedaj dve slovenski ladji „Postojna“ in „Portorož“ pluli pod japonsko zastavo.

Vprašamo, ali je to v duhu bratstva in edinosti, ki ga oznanjata Tito in njegova komunistična partija v Jugoslaviji, da se ovira in duši slovensko pomorsko podjetje? Ali ni nekaj čudnega in značilnega v tem, da hočejo uničiti slovensko mornarico tako ustaši v zdomstvu kot Hrvati doma? Ali je potem kaj čudnega, ako zahtevajo Slovenci svojo polno samostojnost in neodvisnost?!

V. V. (Ljubljana)

DRUŠTVENE NOVICE

Cleveland

DSPB v Clevelandu ob smrti dr. Miha Kreka

V petek, dne 19. novembra 1969 je povabil odbor DSPB v Clevelandu svoje člane k molitvi ob krsti predsednika Narodnega odbora za Slovenijo in velikega prijatelja protikomunističnih borcev dr. Miha Kreka. Prišli so vsi člani, ki niso bili službeno zadržani. Molitev in petje je vodil član DSPB Janez Rigler. Takoj po molitvi je na prošnjo zveznega tajnika Jožeta Melaherja spregovoril bivši guverner in senator Frank Lausche naslednje besede:

„Draga gospa Krek, Aleš, tvoja žena, prijatelji in prijateljice dr. Kreka! Vloga, ki mi jo je današnji večer naložil, je zame težka. Težka, ker sem izgubil prijatelja; težka, ker je naš narod izgubil načelnika, izrednega voditelja.

Dr. Miho Kreka sem spoznal pred približno 22 leti. Neki večer sem bil povabljen na dom k Jakobu Debevcu. Tam smo se zbrali dr. Krek in drugi. Od tistega dne naprej sem prišel v stik z dr. Krekom, ko sem slišal, kako je delal za svoje prijatelje in za tiste begunce, ki so hoteli priti iz Jugoslavije v ta novi dom ameriške svobode.

Zadnji mesec sem bil z dr. Krekom v stiku skoro vsak dan, ali po telefonu ali osebno. Imela sva mnogo dela. In kolikor večkrat sem ga videl, toliko bolj sem ga ljubil. Čutim, da je žrtev, največja žrtev komunizma, kar

jih poznam. Obdolžili so ga, da je sovražnik ljudstva. Prijatelj ljudstva! Sovražnik komunizma. Pred sabo imam neki dopis, v katerem stoji, da je bil dr. Krek 'stateless', se pravi, da je bil brez domovine. Žena je postala državljanka naše ameriške dežele, sin ravno tako, toda dr. Krek — brez domovine!

Spoštoval sem dr. Kreka vsled njegove razumnosti, dobre duše in blagohotnega srca. Vsem je hotel pomagati, kjer je le mogel pomagati. Ko smo bili zadnji teden skupaj, je bil z menoj do treh zjutraj. V sredo, teden dni nazaj, smo sprejeli na letališču pet Slovencev, ki so prišli iz Slovenije sem v Ameriko.

Moje besede ne pomenijo dosti. Pesmi in molitve, ki smo jih slišali, zvenijo najlepše za dobro ime in dušo dr. Kreka.“

Med govorom senatorja Lauscheta in skupno molitvijo so kot častna straža v narodnih nošah stali ob krsti Meglič Marija in Janez Vidmar ml., Tominc Marjanca in Lavriša ml.

Tudi pogreba so se udeležili vsi člani DSPB. Ob odprtom grobu so mu spregovorili zvezni predsednik in tajnik gg. Karel Mauser in Jože Melaher in član Peter Markeš iz Kanade. Krsto so nosili: Karel Mauser, Jože Melaher, Janez Ovsenik. Otmar Mauser, dr. Viktor Antolin in Peter Markeš. Na krsto mu je DSPB položilo lep venec.

Takoj po pogrebu je DSPB Cleveland povabilo dr. Krekovo družino ter zastopnike organizacij in prijatelje dr. Kreka v Baragov dom na pogrebščino, ki je bilo lepo pripravljena.

MIHA VRENKO — bolan

Ob zaključku Vestnika smo dobili sporočilo, da je zadela srčna kap našega požrtvovalnega člana in bivšega predsednika DSPB v Clevelandu, Miha Vrenka. Nekaj časa je bil celo v nezavesti, pa se mu je potem stanje zboljšalo in mu srce redno bije. Dobri Bog naj mu nakloni zdravje, da bo mogel — star je komaj 40 let — nadaljevati delo med svojimi borci v DSPB v Clevelandu, ki ga je, ko je bil predsednik, utrdil in krepko postavil na noge.

Buenos Aires

Ob smrti dr. Miha Kreka

Odbor DSPB v Buenos Airesu je takoj, ko je zvedel za smrt dr. Miha Kreka, predsednika Narodnega odbora za Slovenijo, poslal njegovi gospej Malki dr. Krekovi sožalno pismo. Odbor se je tudi skupaj s članstvom udeležil komemoracije v Slovenski hiši v nedeljo, 7. decembra 1969.

Vsebina: Z dvignjenimi glavami! (Karel Mauser) — † Dr. Miha Krek — Za vselej so odšli (Joža Vombergar) — Marijino obiskovanje (Dr. Tine Debeljak) — München, mesto vohunov in nasilja (Otmar Mauser) — Hočemo suvereno slovensko državo! (Rudolf Smersu) — Narodno politična oporoka dr. Mihe Kreka — Čudežna rešitev (Fr. P.) — Ateistični učitelj in Einstein — Komunistično izrazoslovje — Ali smo res zamudniški? (R. Smersu) — Monsig. Orehar: Varujmo se razcepljenosti! — Kdo je napreden in kdo je konservativen — Ob 25-letnici vetrinjske tragedije (K. M.) — V spomin: Silvo Černetič, Andrej Glušič — Naši jubilanti: štefan Drenšek — Nove knjige: Zbornik Svobodne Slovenije, Matica mrtvih — Javno delo in trpljenje — Za enotno organizacijo borcev — Pisma uredniku — Društvene novice.

Correo
Argentino
Suc. 7

TARIFA REDUCIDA
Concesión No. 6830

Propiedad Intelectual
No. 970.247 - 27/6/1968
Ramón Falcón 4158, Bs. As.